

Boomgaard.

De groote vraag naar goed fruit en de hooge prijzen daarvoor in de laatste jaren verkregen, brengen velen er toe, boomgaarden bij de boerderijen aan te leggen. Men kan dit op twee wijzen doen:

óf in graslanden, óf in akkerland.

Welke wijze is de beste, in grasland of in akkerland?

De meeningen omtrent het voordeel van het planten in wei- of akkerland loopen zeer uiteen. De weinige goede proeven, die genomen zijn, hebben echter aangetoond, dat het groeien in open grond voor de boomen het best is.

Mijns inziens moet men zich echter niet zoozeer afvragen:

»Wat is het beste voor de boomen?» dan wel: »Wat heeft men met het beplanten van een stuk grond voor, wat is het voordeelst voor den boer.« Wil men een onmisbaar weland meer rentegevend maken, welnu men plante in het gras, afgezien van de vraag, of het goed dan minder goed is voor de boomen.

Is het echter de bedoeling zich in hoofdzaak op vruchtenteelt toe te leggen, dan plant men de boomen in akkerland. Den ondergrond kan men, in dat geval, rentegevend benutten door het telen van klein fruit of van appels en peren aan struikvorm.

Indien de weide, zoowel als de boomgaard, nog moeten gevormd worden, dan verdient het op plaatsen, waar men genoeg weidegronden voor 't vee heeft, aanbeveling de wijze te volgen, welke in de Betuwe gebruikelijk is.

Daar zet men de boomen dikwijls in akkerland, verbouwt dan 6 à 7 jaren hakvruchten om daarna pas gras te zaaien.

Is er gebrek aan een huisweide, zooals meestal in Peelland, dan kan men in gras planten.

Plant men in bestaand grasland, dan moet men voor regel houden, den grond tot op 1 M. afstand van den stam open te houden.

—o—

Grondbewerking. Hoe zal men bij het aanleggen van een boomgaard te werk gaan?

Een goede grondbewerking is hoofdzaak; men kan dit doen door het heele land diep om te ploegen of te graven, maar ook door b.v. in weiden, kuilen te maken van 2 bij 2 M. De diepte hangt vooral af van den grondwaterstand. Hoe dieper het zit, des te dieper moet het gat gemaakt worden. 60 à 80 c.M. is echter voldoende.

Wordt het heele terrein omgewerkt, dan geeft men daarbij 3000 K.G. kalk, 2000 K.G. slakkenmeel en 1000 K.G. kainiet per H.A.

Dat omwerken geschiedt het best door den grond 60 à 80 c.M. diep te spitten, naar gelang dit noodig is met het oog op de hardheid en stijfheid van den bodem. Aan te raden is het in dit geval de eerste jaren hakvruchten tusschen de boomen te telen of er groenten te verbouwen.

Wil men slechts gaten maken, dan mengt men voor elk pootgat door den bovengrond 5 Kg. kalk, 2 Kg. slakkenmeel en $\frac{1}{2}$ Kg. patentkali. Het verdient geen aanbeveling, de gaten met steenslag, afval of hout te vullen; goede aarde er in is beter, b.v. goede leemplaggen in lichten, drogen zandgrond en omgekeerd.

Een bekwaam Landbouwwonderwijzer uit Limburg schreef mij 't volgende: »Hooge, vrij droge gronden hebben den grond liefst »zwart« en los.

Grasgroei zou gebrek aan vocht kunnen veroorzaken.

Men zorge steeds voor goede bemesting der boomen en van het gras.

Slakken en kalimest schijnen de heerlijke kleur en den geur der vruchten te bevorderen.

—o—

Planten. Bij voldoende drogen grond moet men in het najaar vroeg planten, hoe eerder hoe beter, dan wortelen de boomen nog voor de vorst wat aan. Op lage, vochtige gronden wacht men tot het voorjaar. Als afstand neemt men voor appelboomen 9—12 M., naar de kwaliteit van den grond en het soort van den boom; meestal is op zandgrond 9 M. voldoende. Op klei 12 M. Peren kunnen wat dichter staan en pruimen ook, omdat ze minder breede kronen maken.

Men zorge echter voor mooie, rechte rijen naar alle kanten, dat staat het neust.

Om dit te verkrijgen, wijst men voor het maken van de plantgaten de plaatsen der boomen aan door stokken. Men zorgt, dat de boomen van de tweede rij juist tusschen die van de eerste rij komen te staan, m. a. w. dat ze in 't verband staan. De stokken van de derde rij komen weer in 't verband met die van de tweede rij, enz.

Is het geheele terrein met stokken bezet, dan let men er op, of ze in verschillende richtingen rechte rijen vormen.

Is men zoover gevorderd, dan worden de plantgaten gegraven. De stokken, die bij dit graven zouden omvallen, worden terstond, als het plantgat klaar is, opnieuw in den grond gestoken. Zij kunnen later dienen voor het aanbinden der boomen.

De rechte rijen, welke de stokken in verschillende richtingen vormen, maken het gemakkelijk de juiste plaats van den stok in het plantgat te vinden. Vlak naast dezen stok plant men later den boom, liefst aan de Oostzijde ervan.

Het is aan te bevelen de plantgaten reeds begin October te maken, ook dan wanneer men op laaggelegen gronden de boomen eerst na den winter kan planten.

—0—

De planting geschiedt met de grootste zorg, zoodat de boom vooral niet te diep komt te staan; op drogen, grofzandigen grond echter niet te hoog; de grens tusschen wortel en stam (de wortelhals) moet juist even boven de oppervlakte van het maaiveld komen. (dat is de omringende grond.) Op lage klei- en veeliggronden plant men op hoogten van ongeveer tien voet en goed breed.

Het voorzichtig tusschenstrooien van gras bij de planting is een vereischte. Tusschen de wortels mogen geen groeven gemaakt worden. Daarom doet men best de goed fijn gemaakte aarde met de hand tusschen de wortels te stoppen. Voor de nog maar al te veel gevolgde gewoonte om den boom te schudden, als de wortels zijn toegedeekt, moet ten zeerste worden gewaarschuwd. Door dit optrekken en neerdrücken brengt men de wortels uit de hun gegeven plaats en richting; zij geraken op en over elkaar en vormen allerlei bochten en krommingen.

Zijn de wortels goed met aarde bedekt, dan wordt deze vastgetrapt, met het voorste deel van den voet, terwijl het lichaam op den anderen voet leunt. Daarna brengt men een laag half verganen mest aan en eindelijk wordt het gat geheel met aarde gevuld.

—0—

Wortelsnoei.

Vóór het planten worden alle verdroogde, gekneusde en beschadigde wortels weggenomen en snijdt men de uiteinden van de wortels met een gave woude bij. Dit af- en bijsnijden geschiedt zoo, dat de snijvlakken op de aarde komen en dus naar beneden gericht zijn.

Men behoeft bij dit bijsnijden niet bevreesd te zijn, dat de wortels daardoor te kort zullen worden; 't is beter een korte wortel met een gezonde, gave woude, dan een langere, waarvan de woude droog of verscheurd is. Ingeval er veel fijne haarworteltjes aanwezig zijn, dan worden deze terdage uitgedund en ingekort.

Voor al wijzen we er op, dat bevroren wortels, zoo deze mochten voorkomen, steeds tot op het gezonde gedeelte

moeten teruggesneden worden. Men kan ze gemakkelijk kennen aan hun bruine kleur en aan het gemakkelijk loslaten van den bast.

Snoeien der takken bij 't planten.

De meeste boomkwekers leveren de boomen af met een veel te dichte kroon. Een piramidekroon moet bestaan uit de verlenging van den stam, (dus ongeveer loodrecht naar boven groeiende) en 4, 5 of 6 gesteltakken. Bolvormige kronen dienen te bestaan uit een drie- of viertal hoofd takken, die zich op 50 à 60 c.M. van den stam in tweeën verdeelen. Een vorkkroon deugt niet; ze waait te licht uiteen.

In het voorjaar worden daarom de in den herfst of gedurende de winter maanden op zandgrond geplante boomen van het overtollige hout ontdaan en de kroon zooveel mogelijk naar de hierboven genoemde modellen gesnoeid.

Bij het insnijden van de takken geldt de algemeene regel, dat steeds op een goed ontwikkeld buitenoog wordt gesnoeid.

Het laatste oog, hetwelk op den tak blijft, moet dus aan den buitenkant van den boom staan, tenzij de takken naar beneden groeien, dan snoeit men op een binnenoog.

Ook worden de onrijpe uiteinden van de takken steeds weggenomen.

De snede moet beginnen tegenover het oog op de hoogte van zijn inplantingspunt, loopt eenigszins schuin naar boven en moet dus even boven het oog uitkomen. Zet men het mes te lang in, tegenover of lager dan het oog, dan loopt men gevaar, dat dit verdroogt of slechts een zwakke scheut geeft en men alzoo geen goede verlengenis van den tak bekomt. Aan te raden is het, het voorlaatste of beide voorlaatste oogen af te stooten, daar de twijgen, welke hieruit ontstaan, meestal zeer zwaar worden ten koste van de verlengenis.

Tevens dient erop gelet te worden, dat het evenwicht tusschen de takken bewaard blijft. Te zware takken snoeit men meer in of men plukt er later veel bladeren af.

Zwakke takken geeft men een toevoersnede, waardoor ze meer san ontvangen en daardoor de sterkere in zwaarte nabij komen. Zoo'n toevoersnede bestaat uit een insnijding over de volle lengte van den tak door den bast tot op het hout. Ook kan men een tak versterken door een dwarse insnijding vlak boven de plaats, waar hij op den stam of op een anderen tak is ingeplant, door de schors en een gedeelte van het hout. Op klei neemt men alleen het onrijpe gedeelte van de takken weg en wacht men met het insnijden der kroon tot het tweede voorjaar.

Bescherming. Indien er onder boomen geweid zal worden, moeten de stammen beschermd worden tegen het vee. Dit geschiedt het best door plaatsing van 3 palen rondom, die flink omwonden worden met prikkeldraad. Aan die palen bevestigt men den boom met boomband of met gevlochten stroo. Zonder deze bescherming loopt men kans spoedig vernielde stammen te zien. Voor jonge boomen kan boomband echter schaden als men niet een stukje flanel er tusschen aanbrengt.

Men lette erop bij het aanbinden, dat pas geplante boomen met het bezakken van den grond in het plantgat kunnen meegaan en dat steeds zoo wordt aangebonden, dat het bindmateriaal den bast niet kan beschadigen.

Ook wanneer er niet geweid wordt, moeten de boomen worden aangebonden, teneinde het scheef waaien te voorkomen.

—0—

Onderhoud. De verdere zorgen bestaan in:

a. Snoeien.

Men snijdt de hoofdtakken een paar maal in, om een flink gestel te krijgen. Dan behoeft men later alleen maar te zorgen, overtollig hout uit de kroon te snoeien. Takken, die dwars door de kroon of over de anderen heengroeien, moeten weg. Een middentak mag men bij den appel, evenals bij de peer gerust laten staan, indien de groei dit aangeeft.

Over 't algemeen geeft men appelboomen meer een bolvormige, pereboomen een piramidale kroon.

Wegsnoeien van takken moet altijd zoo geschieden, dat er geen stompie blijft staan; dit droogt maar in en doet een wond ontstaan. Hoe gladder zoo'n tak wordt weggenomen, hoe beter het is. Als de wonde groot is en niet gauw dicht groeit, is wat boomwas of teer er over goed om rotting van binnen te voorkomen. Ook snijdt men zieke takken weg, terwijl men afhangende zooveel mogelijk opbindt of ook wegneemt, zoodat het vee er niet aan kan trekken. Takken, die in de schaduw hangen, brengen toch geen goede vruchten voort. Veel en maar raak snoeien is zeer gevaarlijk. Zorgen, dat de kroon eenigszins regelmatig blijft en dat iedere tak licht en lucht krijgt is voldoende. Er zijn: trage groeiers, vroege dragers, maar ook wilde groeiers, late dragers. Deze vroeg tot dragen dwingen, is lang niet allemans werk. Het best is, geduld te oefenen, de natuur geeft eens vrucht. Eischt dit veel geduld, men krijgt het goed beloofd. Op vetten grond geeft men in zoo'n geval geen stalmest en ook geen chili of zwavelzuren ammoniak, wel slakkenmeel en kalk en ook kali.

De gesteltakken van de boomen, dat zijn de takken, die als het ware het geraamte vormen van de kroon, moeten een onderlinge afstand hebben van 60 cm., opdat lucht en licht voldoende kunnen toetreden. Dan alleen kan men verwachten, dat de boom niet enkel aan den buitenkant, maar ook in het inwendige van de kroon vruchten geeft, die, volop genietende van licht en lucht, even gaaf, welgevormd en gekleurd zijn, als die aan de uiteinden der takken groeien.

Om een goeden vorm van de kroon te verkrijgen, moeten pas geplante boomen vóór het intreden van den groei flink onder handen worden genomen en moet men er verder aan denken, dat de boom de eerste 3 à vier jaar iederen winter goed wordt nagezien. Later kan men volstaan met het overtollige hout weg te nemen, een enkelen te sterk groeienden tak wat in te korten of een zwakkeren een toevoersnede te geven. Takken, die over andere heengroeien, schuin door de kroon of binnenwaarts wijzen, moeten steeds worden weggenomen. Zoo ook de zoogenaamde waterscheuten.

Voor nadere bijzonderheden omtrent het snoeien der vruchtboomen verwijzen we naar het bekende werkje van de Heeren Bleeker en De Greeff, getiteld: Appel, Peer, Bes en Framboos. Het kost 80 ct. en wordt uitgegeven bij G. Hovens Grève te Steenwijk. Beter nog is het volgen van een Tuinbouwcurcus, waar de fruitteelt in al haar onderdeelen behandeld wordt en waar de leerlingen onder leiding van een deskundige het kweken, snoeien en behandelen van vruchtboomen praktisch leeren uitvoeren. Waar het oprichten van een Tuinbouwcurcus om de een of andere reden onmogelijk blijkt te zijn, daar richtte men ten minste een cursus in fruitteelt voor volwassene op.

Deze cursussen ontvangen van het Rijk een subsidie, waaruit de onkosten meestal geheel of grootendeels kunnen worden bestreden. In het winterhalfjaar van 1907 op 1908 werden er in ons land 57 Tuinbouwcurcussen gegeven.

—0—

b. Mesten is voor vruchtboomen zeer noodig. In de eerste jaren laat men om de boomen een meter zwarten grond, waar niets groeit; later behoeft dat niet. Dadelijk na planting wat stalmest op den grond, rond den stam te strooien is goed. Later bemest men met gier, slakkenmeel en patentkali, mest uit den stal of uitsluitend kunstmest en vooral ook met kalk.

Indien men geregeld mest, verdient het aanbeveling den geheelen boomgaard te mesten en niet alleen rond de boomen.

Brengt men over de geheele oppervlakte voedingsstoffen aan, dan behoeven de wortels er ook niet naar te zoeken en zullen bij groote behoefte dus aanstonds van het aanwezige voedsel kunnen gebruik maken. Wat den boomen niet ten goede komt, neemt het gras wel.

Heeft de grond aan alle voedingsstoffen behoefte, zooals bijna altijd op zandgrond, dan geeft men om de 4 jaren 2000 K.G. kalk en voorts elk jaar: 1000 K.G. slakkenmeel of 800 à 900 K.G. super op zwaarderen grond. Daarenboven; 600 à 800 K.G. patentkali en 100 à 200 K.G. chili, welke hoeveelheden later verhoogd kunnen worden. Aan de lange twijgen en aan den rijkdom van groote, donkergroene bladeren is het te zien, dat de boomen te veel stikstof hebben gekregen. Bemerkt men deze boomen alleen met kalk, kali en phosphorzuur, dan zal men meer vruchthout krijgen, meer fruit en men zal minder last hebben van invriezen in den winter, doordat het te snel groeiende hout niet voldoende rijp wordt.

—o—

Men beweert, dat een goede kalkbemesting b.v. 2000 kilo per H.A. krachtig werkt op de houtvorming en het suikergehalte der vruchten verhoogt.

Kali is onmisbaar voor hout, blad en vruchtvorming, werkt gunstig op het suikergehalte en het aroma van het fruit en maakt de boomen beter bestand tegen de vorst. Phosphorzuur is dienstig voor de vruchtvorming en bevordert den goeden smaak. Vruchtboomen op zandgrond, die er niet fleurig uitzien en niet dragen, lijden stikstofgebrek. Men geeft deze jaarlijks 1 kilo chili, die men in een greppel uitstrooit op zoodanigen afstand van den stam, als de uiteinden der takken aangeven. Dat dient einde Februari te geschieden. Aanstonds na den bloei zal men nog 2 à 3 kilo chili geven.

Men zoude een proef kunnen nemen met de duurdere patentkali gedeeltelijk door kainiet te vervangen.

—o—

c. Het schoonhouden van den stam en de takken door kalken of bespuiten met bordeauxsche pap of het aanwenden van carbolineum zijn middelen tegen ziekten. Boomen, die minder goed groeien, moet men eens den bast in de lengte doorsnijden van boven tot beneden tot op het hout; dan verdikken ze beter. Dit is vooral aan te raden 's jaars na het poten. Boomen, die te fel groeien en niet dragen, ringt men in Februari onder de laagste takken ter breedte van

1 à 1 1/2 c.M. rondom tot op het hout. Meestal gaan ze dan spoedig dragen. Men ringt echter niet als de boomen nog jong zijn. Ze moeten een leeftijd hebben bereikt, dat men kan eischen, dat ze ook vruchten dragen.

—o—

Soorten. Goede soorten hoogstamappels zijn: Brabantsche Bellefleur, Gond Reinette of Belle de Boskoop en Pomme de Coeur of Sterreinetje (Sterappel) en ook wel de Ribston Pipping en Engelsche Winter Gold Pearmain.

Peren: Ooms kinderpeer (vroeg) Beurre Hardy, Double Philippe of Beurre de Mérode, Nouveau Poiteau, Curé, Maagdepeer (voor kleigrond). Eenige bladz. verder worden deze soorten nader beschreven.

Pruimen: Victoria, Reine Claude.

Kersen: Vroege van Rivers, vroege Werdersche Meikers. Appels blijven echter de beste handelsvruchten voor onze streken.

Door de boomkwekers Beurgens te Sittard en Leenders te Steyl, is een soort sterappels in den handel gebracht, die naar men beweert, geen of weinig last hebben van te vroeg afvallen.

De prijzen van hoogstamappelboomen bij de in- en verkoopvereeniging van den Boerenbond te Deurne zijn 65 cents per stuk.

De meeste boomen hebben op een meter hoogte een dikte van 10 centimeter. Sterappels 8 centimeter.

—o—

Oogsten. Als de boeren appelen leveren aan het bondsgebouw te Deurne, moeten deze **geplukt** en niet geschud zijn. Het schudden van fruit is om verschillende redenen ten zeerste af te keuren. Door het schudden moeten de vruchten noodzakelijk gekneusd worden, zien er daardoor minder ooglijk uit en kunnen onmogelijk lang bewaard worden.

Daarbij worden de boomen bij het schudden erg beschadigd, doordat een massa kleine takjes mee afbreken en het zijn juist deze takjes, waaraan in de volgende jaren de vruchten te verwachten zijn.

Daarom raden we eigenaars van vruchtboomen ten zeerste aan alle vruchten te plukken.

Het best doet men dit door ze met de volle hand vast te nemen en daarbij een draaiende beweging te maken. Het fruit laat dan gemakkelijk los. Doet het dat niet, dan is dit een bewijs, dat de vruchten nog niet rijp zijn en het plukken dus nog uitgesteld moet worden.

Over het algemeen worden appels en peren te vroeg geplukt. De kwaliteit van het fruit lijdt daardoor zeer; het wordt spoedig rimpelig en droog en bereikt ook niet zijn volle gewicht. Ons eigenbelang eischt dus, dat we de vruchten volkomen rijp laten worden. Voor enkele graden vorst behoeven we ons niet bevreesd te maken, wijl appels en peren daar best tegen kunnen. De late appels en peren worden daarom niet voor einde October geplukt. Men plukt nooit, wanneer de vruchten niet droog zijn, dus zeker niet bij regenachtig weer.

Kleine, verpieerde, gekneusde en schurftige appels kunnen niet geleverd worden op het bondsgebouw te Deurne.

Ook geen zeer rijpe, gele appels of appels, waarin men gemakkelijk een but kan duwen.

Bij het vervoer per kar moet men stroo aan alle zijden aanbrengen.

Appels mogen niet in zakken blijven staan, dan rotten ze lichter.

Los mogen zij hoog opgestapeld worden.

Geplukte appels worden lichter, het is dus niet steeds geraden ze lang te bewaren.

—0—

Vanwege de „Pomologische vereeniging” kunnen alle minderwaardige soorten verent of omgeënt worden, zoodat men voor den handel op Duitschland hoofdzakelijk drie soorten overhoudt, n.l.: de Sterreinet, 11 1/2 cent per kilo; de Brabantische Bellefleur, 11 cts. de kilo; en de Goudreinet, 11 cts. de kilo. Dit waren de prijzen in 1907.

Voor andere soorten wordt niet meer gegeven dan ongeveer 9 cts. de kilo en dikwijls nog minder. In 1908 waren de ster-appels het duurste.

Dewijl zich te Deurne in het boerenbondsgebouw eene vereeniging heeft gevormd tot verkoop van eerste kwaliteit tafelpels en tafelpelen, verpakt in kistjes van 20 kilo, (kistje en verpakking kosten 40 cts.) kunnen fijne tafelpels nog heel wat opleveren, mits de boeren uitsluitend geheel gave, keurig gesorteerde, eerste kwaliteit appels en peren leveren.

Over de verpakking zal ik hier eenige nadere wenken geven. Elke appel moet aan alle zijden goed bekeken worden. Geheel gave appels worden in boomwol, vast tegen elkaar, in kistjes verpakt van 20 of 25 kilo. Men zal bij de verzending der kistjes steeds touw en zegelloodje aanwenden.

—0—

Om de fruitteelt te Deurne aan te wakkeren, is aldaar

door den voormaligen Rijkstuinbouwleeraar Snellen een proefboomgaard aangelegd bij J. v. Deursen, die uitstekend groeit en de bewondering van alle inwoners afdwingt.

Het is waarlijk een lust den groei dezer met kunstnemen behandelde boomen te zien.

Het is onder de geleerden eene betwiste zaak of men bij vruchtboomen kaniet of patentkali zal gebruiken. Van geregeld gebruik van kaniet meent men hier of daar slechte gevolgen te hebben waargenomen. De proefboomgaard van v. Deursen heeft bij den aanleg kaniet gekregen.

Thans worden een paar rijen met kaniet en de overigen met patentkali bemest. Patentkali is duurder, maar schijnt ook hier en daar in ons land veiliger dan kaniet.

Tevens is een proef van struikvormappels bij J. Engelen genomen. Ook deze laatste proef is uitstekend geslaagd en zal veel boeren tot navolging aansporen.

Een zeer lezenswaardig boekje over de teelt van fruit aan struikboomen is dat van den heer Kooiman no. 2 en 3 v. d. Goedk. Tuinb. bibl. onder leiding van M. Claassen en J. G. Hazeloop. Prijs per deeltje 35 ct.

■

Gemeentebesturen, als b.v. Deurne, moesten sterappelen in plaats van eikeboomen langs enkele wegen te planten; — dit doet men in Duitschland algemeen en men rekent slechts één pCt. verlies door het weghalen.

—0—

Koopt nooit vruchtboomen op markten, dat is gewoonlijk uitschot. Ziet goed toe of de vruchtboomen door bloedluis aangetast zijn, koopt ze niet.

—0—

Het spreekt van zelf, dat de bemesting van fruitboomen met phosphorzuur, stikstof en (op goeden kleigrond) kali, minder kan zijn dan op zandgrond. Wanneer op zandgrond een oerlaag, grindaag wordt gevonden moet deze eerst gebroken worden. Ook leenlagen mogen niet te hoog in den grond aangetroffen worden. Zitten ze hooger dan 1 Meter dan moeten ze goed met den anderen grond vermengd worden.

■

De Struikvorm.

Struiken noemt men die vruchtboompjes, waarvan de stam-
hoogte ongeveer 20 à 30 c.M. bedraagt. De kroon is bij voorkeur
piramidaalvormig, ofschoon een struik zonder koptwijg, dus
met een bolvormige kroon, toch ook heel goed kan voldoen.

Struiken worden geplant op afstanden van 3 à 4 M. en
evenals de hoogstammen in het verband. Om de te groote
uitbreiding van de kroon te voorkomen, veredelt men de voor
struikvorm bestemde appelboompjes op doucin, de pere-
boompjes op kwee en neemt alleen vruchtbare soorten.

De lage vorm van de struiken maakt ze geschikt om er
soorten aan te kweken, welke voor hoogstammen ongeschikt
zijn, hetzij doordat ze te zwaar worden en daardoor gemak-
kelijk afwaaien, hetzij dat ze aan hoogstammen niet rijp wor-
den, zooals dat met veel fijne peren het geval is.

Ook is hooge, droge grond, die ongeschikt
is voor hoogstammen wegens onvoldoende
vocht, dikwijls voor struikvorm uitstekend.

Ofschoon de vruchten aan struiken meer bloot staan aan
diefstal, zijn de struikvormen toch aan te bevelen boven
hoogstammen.

De behandeling, van de struikvormen komt in hoofdzaak
overeen met die van de hoogstammen. De gesteltakken mo-
gen echter iets dichter bijeenstaan, om reden de kronen niet
zoo'n omvang krijgen als die der hoogstammen. Bij een
afstand van 40 à 50 c.M. tusschen de gesteltakken kunnen
lucht en licht nog voldoende tot het binnengedeelte van de
kroon doordringen en plukken we dus ook daar mooie, gave,
goedgekleurde vruchten.

Men plant de struiken aan als onderplanting in boomgaar-
den, waar dan tusschen de rijen hoogstammen één of twee
rijen struiken worden gezet en natuurlijk tusschen de boomen
in de rij één of twee struiken. Na 20 à 30 jaar, als de hoog-
stammen een aanzienlijke hoogte en omvang hebben bereikt
en de opbrengst der onderplanting gaandeweg minder wordt,
ruimt men de struiken op. Het ligt voor de hand, dat men
op die wijze van den ondergrond heel veel kan profiteeren,
vooral als men bedenkt, dat de struiken 3 à 4 jaar na de
aanplanting reeds beginnen te dragen.

Ook kan een terrein enkel met struiken beplant worden.
Men kiest dan uitsluitend fijn tafelfruit of goede handels-
soorten. Bij een goede, doelmatige behandeling en een oor-
deelkundige bemesting kan een aanplanting van struikvorm
een hooge opbrengst geven.

De vruchten van struikvormen hebben een hoogere han-
delswaarde dan die van hoogstammen. Men doet daarom
best ze aan particulieren te verkoopen, hetgeen gemakkelijk
kan plaats hebben door tuschenkomst van de Boerenbonden.
Deurne geeft in dezen een navolgenswaardig voorbeeld.

We voegen hier nog bij, dat men op kleigrond de pas
geplante struiken niet snoeit voor het tweede voorjaar.

Tusschen jonge struiken kan men b.v. aardappels telen.
Serradellateelt wordt zeer aangeraden.

Geschikt voor struikvorm zijn: Zie Kooiman Struikvorm
blz. 20—45.

A. Peren.

Bon Chrétien Williams	laatst Aug.
Beurré d'Amanlis	Sept.—Oct.
Louise bonne d'Avranches	Sept.—Oct.
Beurré de Mérode (Double Philippe)	Sept.—Oct.
Beurré Hardy	Oct.
Marguerite Marillat	Sept.—Oct.
Durandean of de Tongres	Oct.
Beurré Diel	Nov.—Dec.
Le Lectier	Dec.
Calabasse de Tirlumont	Oct.—Nov.
Williams Duchesse	Oct.—Nov.
Mad. Grégoire	Nov.—Dec.
Beurré Van den Ham	Nov.

B. Appels.

Yellow Transparent	Aug.
Charlemowski	Aug.—Sept.
Mr. Gladstone	Aug.
Celim	Sept.—Oct.
Lord Suffield	Sept.—Oct.
Transparent de Croucels	Oct.—Dec.
Bismarkappel	Nov.—Dec.
Cox Oranje Pippeling	Nov.—Febr.
Ribston Pippeling	Dec.—Febr.
Baumans Reinette	Nov.—Febr.
Cox Pomona	Oct.—Dec.
Schoone van Boskoop	Jan.—April.
Sterappel	Oct.—Jan.
Engelsche Winter Gold Pearmain	Nov.—Jan.
Adams Pearmain	Nov.—Maart.

KORTE BESCHRIJVING VAN EENIGE DER BESTE PEREN EN APPELEN.

Louise bonne d'Avranches.

Zeer vruchtbaar. De vrucht is tamelijk lang, middelmatig groot, schoon gevormd en flink groen gekleurd; aan de zonzijde mooi bruin of bruin-rood. Van uitmuntende kwaliteit en overheerlijk van smaak. Ze wordt goed betaald in den handel. Het bespuiten met Bordeauxsche pap is noodzakelijk. Tijd van plukken einde Sept. — Tijd van rijpen half Oct.

—0—

Conseiller à la cour.

Goede handelspeer, — zeer vruchtbaar, groeit krachtig. Deze peer, geel-groen met tal van vlekken, is sappig en iets rinsch van smaak. Ze wordt slechts zelden beurs. Tijd van plukken half October. — Tijd van rijpen eind October en November.

—0—

Beurré de Méréde. (Double Philippe.)

Goede handelspeer, vrij groot, mooi van vorm en kleur. Tegen het rijpen wordt ze mooi licht-geel en voelt ietwat ruw aan. De smaak is frisch, iets of wat rinsch. De boom draagt jaarlijks.

Tijd van plukken half tot eind Sept. Tijd van gebruiken begin tot half Oct.

—0—

Clapps Favorite.

Een schoone, sappige handelspeer, mooi geel gekleurd, met een rood wangetje.

Men plukt haar eenige dagen voor hare volrijpheid (eerste dagen van Sept.) anders wordt ze melig. De boom groeit goed en is zeer vruchtbaar. (Weinig snoeien.)

Tijd van plukken half Aug. — Tijd van rijpen eind Aug. begin Sept.

Beurré d'Amanlis.

Goede handelspeer. De kogelronde vrucht is groot, heeft een fraai gekleurd uiterlijk en is van uitmuntende kwaliteit. De dikwijls hangende takken moeten ondersteund worden.

Ze is zeer vruchtbaar, groeit zeer goed, vooral in de breedte. De vruchten verkoopen zich best.

Tijd van plukken Sept. — Tijd van rijpen Sept.—Oct.

—0—

Beurré Hardy.

Zeer saprijk, hoogst aangenaam van smaak. De schil is dof, ruw, bruin-groen, tegen het rijpen dof-geel, en soms geheel met roest bedekt. De vrucht moet op tijd gegeten worden, daar ze vrij spoedig beurs wordt. De boom groeit krachtig en draagt rijk.

Tijd van plukken einde Sept. — Tijd van gebruik half October.

—0—

William's Duchesse.

Deze zeer groote, groengele peer is kenbaar aan een groote roestvlek bij den steel. De boom is zeer vruchtbaar en groeit goed. In fruitwinkels is deze peer zeer gewild.

Tijd van plukken : einde Sept. Tijd van rijpen October.

—0—

Beurré Clairgeau.

Deze lange handelspeer is zeer groot en mooi bruin-rood gekleurd.

Het vleesch is grof. De smaak frisch, maar niet fijn.

Tijd van plukken half tot einde Oct. — Tijd van rijpen November.

Madame Grégoire.

Eer klein dan groot. — Grasgroen van kleur, met bruin-roestige vlekken. Vleesch licht rose of zalmkleurig. Ze wordt zelden rimpelig of beurs. De smaak is goed. Geen handelspeer. Tijd van plukken laatste helft van October. — Tijd van rijpen einde Nov., begin December.

—o—

Durandean (de Tongres.)

Bijzonder aanbevelen.

Deze peer is van middelmatige grootte, mooi van vorm en eigenaardig bruin van kleur, en van uitmuntende kwaliteit. Zeer sappig, niet zacht maar knappend, frisch, rinsch, soms iets zuur van smaak. Zij laat zich gemakkelijk tot goeden prijs verkoopen. Tijd van plukken half Oct. Tijd van rijpen einde Oct.—Nov.

—o—

Doyenné du Comice.

Deze buikige en korte peer munt uit door kwaliteit. De schil is ruw, meestal met roestvlekken. Het vleesch is zeer sappig, zacht en knappend, zeer geurig. De boom is echter niet zeer vruchtbaar.

Tijd van plukken half Oct. Tijd van rijpen: November.

—o—

Calebasse de Tirlenmont.

Een groote, zeer lange handelspeer. Kleur is roestachtig bruin. Smaak is zoet. Deze peer wordt nog al spoedig beurs.

Pluktijd begin Oct. Tijd van rijpen eind Oct.

—o—

Marguérîte Marillat.

Onder de groote peren dient deze wel op de eerste plaats

genoemd te worden om de goede kwaliteit. 't Is een goede handelspeer.

Tijd van plukken: Sept. Rijpt einde Sept. en Oct.

—o—

Bon Chrétien William.

Deze peer levert veel mooie, gele en gemuskerde vruchten, die door sommigen wel gewild worden. Moet geplukt worden, voordat ze volkomen rijp is. Ze wordt spoedig beurs.

Tijd van plukken begin Sept. Tijd van rijpen laatste helft van September.

—o—

Le Leeftier.

Van anderen dik, naar den steel vrij spits toeloopend. Glad en levendig groen van schil.

't Is een smakelijke, duurzame winterpeer. De boom groeit uitmuntend en is vruchtbaar.

Tijd van plukken einde October. — Tijd van rijpen December—Januari.

—o—

Josephine de Malines.

Een zeer goede winterpeer, die zelden berst. Klein van stuk, dof-groen van kleur, later dof-geel.

Sappig en aromatisch van smaak. Gaarne als leiboom langs een muur geplant.

Tijd van plukken einde Oct. — Tijd van rijpen Dec.—Jan.

—o—

Beurré Diel (Meloenpeer).

Het vleesch is iets roomwit, tamelijk grof van korrel.

De smaak is goed. 't Is een peer, die laat rijpt.

De boom draagt jaarlijks. De boom groeit minder goed op zandgrond. — De vrucht heeft veel last van schurft.

Tijd van plukken half Oct. — Tijd van rijpen Nov.—December.

—o—

Winterrietpeer.

Groote peer, bruin gekleurd. De peer die bijzonder vruchtbaar is, kan als struik en hoogstam kroonboom worden gekweekt.

Pluktijd: laatst van October. Bewaren tot April.

—0—

Beurré van den Ham.

Deze lange, slanke handelspeer is groen gekleurd met een bruinrood kleurtje. De vrucht is zeer sappig en frisch van smaak. De boom is tamelijk vruchtbaar.

Tijd van plukken begin Oct. Tijd van ripen laatste helft van October.

—0—

EENIGE MINDER AANBEVELENSWAARDIGE ZIJN:**Beurré Giffard.**

Eene heerlijke, vroege, geurige peer, die echter spoedig beurs wordt. Ze wordt ook de 'blanke jute' geheeten.

De boom groeit langzaam.

Pluk: einde Juli. — Tijd van ripen half Aug.

Le Curé.

Een handelspeer, die uitmunt door vruchtbaarheid. De vrucht is groen-geel met eenig rood-bruin aan de zonzijde.

Ze kan lang bewaard worden en is eene goede stoofpeer.

Triomphe de Vienne.

Deze groote peer is op de meeste plaatsen goed van smaak.

Ze wordt spoedig beurs. De boom is zeer vruchtbaar.

Tijd van plukken: eerste helft van Sept. Tijd van ripen: einde September.

Seigneur d'Espereu.

Een kleine, ronde tafelppeer van den eersten rang. Zij mist de schoone kleur en is geen handelspeer. Het vleesch is groenwit, buitengewoon zacht en saprijk, heerlijk zoet.

De boom groeit matig en draagt mild. De takken moeten in den regel ondersteund worden.

Tijd van plukken half Sept. Tijd van ripen einde Sept.

Maagdepeer.

Deze bekende Amsterdamsche marktppeer is vooral geschikt voor klet- en veengrond. Sept.

De Greef zegt over 't algemeen over 't plukken van zomerperen:

De tijd van plukken is angebroken, wanneer eenige vruchten gaan vallen, of wanneer enkele vruchten op den boom aanmerkelijk van kleur veranderen en geelachtig worden. Blijven ze te lang zitten op den boom, dan worden ze spoedig melig en onsmakelijk.

Men plukt ze dus niet te laat en geeft ze gelegenheid eenige dagen op een luchtige, koele plaats na te ripen.

De Greef schrijft verder:

Men oogst de peren zorgzaam. Een onhandige manier van oogsten is dikwijls oorzaak, dat de vruchten spoedig gaan vlekken of rotplekjes krijgen. Vooral zomervruchten plukt men voorzichtig en legt ze bedaard in een mand, niet te veel op elkaar, want ze kneuzen spoedig. Na het plukken legt men ze voorzichtig op plank of schuifrek, zoodat ze een paar dagen kunnen narijpen.

—0—

Bij het verzenden moet veel zorg in acht genomen worden. Voorzichtig worden ze in vloepapier gewikkeld en in een plat kistje naast elkander gelegd. Open ruimten worden met fijne houtwol opgevuld.

—0—

Vele peren smaken niet, omdat ze te vroeg worden gebruikt. Wanneer eene peer wordt doorgesneden en zij is droog, of alleen een weinig sappig onder de schil, dan is zij niet rijp. Het geheele snijvlak van een doorgesneden peer moet sappig zijn.

Ook moet toezien worden, dat een peer niet te rijp wordt. Sommige worden dan beurs en bruin, andere melig en droog. Andere blijven wel gaaf, doch het vleesch verhardt en smaakt niet meer.

Kies voor kleine tuinen de struikvormpeer, die op kwee veredeld is. Deze draagt spoedig, geeft mooie, goed gekleurde vruchten en neemt weinig plaats in.

—0—

Pluk nooit peren of appels, wanneer ze nat zijn, en mocht dit soms niet anders kunnen, dan moeten ze, voordat ze worden opgeborgen, flink gedroogd worden op een luchtige plaats. Vruchten, die nat worden opbevaard, gaan spoedig rotten en krijgen bruine plekken.

Appelen.

The Queen.

Zeer groot en schoon, plat rond, groen-geel van kleur, met talrijke helderroode strepen.

De smaak is aangenaam. De marktprijs is gewoonlijk goed. Plukken Sept. — Eetbaar Oct. en November.

—0—

Engelsche Winter Gold Pearmain.

Zeer schoon, goudgeel van uiterlijk met een prachtig rood-bruin kleurtje en uitmuntende kwaliteit. Het vleesch is aromatisch. De opbrengst is voor struikvorm vrij groot, doch verkoopt zich goed. De vruchten vallen echter spoedig af.

Tijd van plukken half October. — Tijd van rijpen Nov.—Januari.

—0—

Yellow Transparent.

Zeer schoon, geel-wit van kleur. De vruchtbaarheid van deze vroege appelsoort, die reeds in de tweede helft van Juli rijpt, is zeer groot.

Deze schoone, frissche appel vindt grage koopers.

Tijd van plukken eind Juli. — Tijd van rijpen half Augustus.

—0—

Transparente de Gronceels.

Groeter dan de vorige, schoon gekleurd, goud-geel, met donkerroode strepen, van goede kwaliteit. Sterk aan te bevelen als marktappel.

Tijd van plukken half Oct. — Tijd van rijpen Nov.—December.

Goud-Reinet.

De schil is hard groen met een bruin-rood kleurtje. Mooi van grootte, uitstekend van kwaliteit, in den handel zeer gewild. Lang goedblijvend. Bij de verpakking moet deze appel met veel zorg behandeld worden. Sterk aan te bevelen.

Tijd van plukken eind Oct. — Tijd van rijpen Dec.—Maart.

—0—

Sterappel.

Voor al op zandgrond hoog-rood gekleurd, zeer gewild voor den handel op Duitschland. Op de dwars doorsnede vertoont

zich een roode ster. Echter wat laat dragend. Als handels-appel zeer aan te bevelen.

Tijd van plukken begin Oct. — Tijd van rijpen eind Oct.—December.

—0—

Cox Pomona.

De vrucht is groot, zeer schoon met roode strepen gekleurd van zeer goede kwaliteit. Deze appel is van het laatst van November tot Nieuwjaar voor gebruik geschikt. Te lang be-waard verliest hij zijn smaak. Op de markt is hij bijzonder gewild.

Deze appelsoort levert veel op.

Tijd van plukken begin Oct. — Tijd van rijpen Nov.—Dec.

—0—

Cox Oranje Pippeling.

Zeer fijn van smaak en schoon van uiterlijk. Ook voor fruit-winkels en particulieren is deze appel met voordeel te telen. Deze appel blijft langen tijd bruikbaar en sappig.

Tijd van plukken half Oct. — Tijd van rijpen Nov.—einde Januari.

—0—

Cellini.

Deze appel munt uit door groote vruchtbaarheid. Schoon gekleurd is deze tafelpappel; als hij goed rijp is, een sappige, frisch zure vrucht van goede kwaliteit.

De boom moet op wildeling veredeld worden.

De Cellini kan goede prijzen opbrengen.

Tijd van plukken eind Sept. — Tijd van rijpen Oct.—Dec.

—0—

Bismarck.

Die spoedig vruchten wil plukken, kan een struik Bismarck planten. Als marktvrucht is hij geschikt. Schoone kleur, groote omvang, groote duurzaamheid, goeden prijs, geen tafelpappel.

Tijd van plukken half Oct. — Tijd van rijpen Nov.—Jan.

—0—

Adam's Pearmain.

Een fijne tafelpappel schoon van uiterlijk, die zich goed op fruitmarkten laat verkoopen. De boom is mild dragend en de vrucht is van einde November tot in Maart voor het gebruik geschikt.

—0—

Baumann's Reinnet.

Deze roodgestreepte en gevlekte appel is van goede kwal-

teit en kan tot April bewaard worden. Op de markt wordt deze appel goed betaald.

Tijd van plukken eind Oct. — Tijd van rijpen Nov.—Februari.

—o—

Charlemowski.

Deze appel heeft een gele grondkleur, met vele roode strepen. De boom munt uit door vruchtbaarheid. De Charlemowski is een uitmuntende marktappel.

Tijd van plukken Aug. — Tijd van rijpen Aug.—September.

—o—

Ribston Pippeling.

Deze prachtige gele appel heeft aan de zonzijde mooie roode strepen en vlammen. Hij is zeer fijn en lekker. Ook is hij een eerste soort marktvrucht. De boom draagt bijna jaarlijks.

Tijd van plukken eind Oct. — Tijd van rijpen Dec.—Februari.

—o—

De Groninger Kroon.

Deze handelsappel voor zandgrond, lijkt wel iets op de Princesse noble, maar is beter gekleurd. De boom is vruchtbaar en is goed voor hoogstam en struikvorm.

—o—

EENIGE SOORTEN, DIE MINDER AANBEVELENSWAARDIG ZIJN:

Ananas Reinet.

Deze is van uitmuntende kwaliteit maar blijft klein van stuk. Het vleesch is licht geelwit van kleur met een aromatischen smaak. Het is zeer moeilijk goede boomen te koop. Kan tot Maart bewaard worden.

Tijd van plukken Oct. Tijd van rijpen Dec.—Maart.

Reinette de Canada.

Deze appel heeft een ruwe schil met veel grijs-bruine vlekken. Hij is zeer duurzaam. De boom draagt jaarlijks.

Tijd van plukken eind Oct. — Tijd van rijpen Jan.—April.

Gravensteiner.

Deze appel is wel van goede kwaliteit maar draagt slecht. Nov. Dec.

Princesse noble.

Deze bekende soort wordt in het Zuiden Kannekes appel of Tootappel genoemd. Nov. Jan.

De Greef schrijft:

De bemesting oefent een belangrijken invloed uit op de kleur en den vorm der appels. Niet zelden is gebrek aan kalk, kali en phosphorzuur in den grond, oorzaak van slecht gekleurde en misvormde vruchten.

Ook het houden van bijen in fruittuin en boomgaard met het oog op de bevruchting, mag in alle opzichten sterke aanbeveling verdienen.

Fruit in den groentetuin.

Groenten hebben over 't algemeen gaarne een warme, zonnige standplaats. Daarom is de groentetuin minder geschikt om er boomen in te planten, tenzij men kleine vormen neemt en wel de zogenaamde struiken. Pyramiden, snoeren en leiboomen als vollewindleidingen zouden ook wel geen al te groote ruimte innemen, doch we laten het aanplanten hiervan liever over, aan liefhebbers en fruitweekers van beroep, omdat het snoeien van deze vormboomen te veel tijd en kennis vraagt, om door particulieren uitgeoefend te worden. Struiken worden later niet gesnoeid. Alleen neemt men het over-tollige hout en verkeerd groeiende takken weg.

De struiken plant men op 3 à 4 M. afstand. Op schrale, droge gronden kunnen ze veredeld zijn op wildeling peer en appel, doch op voedzame, vochthoudende gronden, moeten de peren op kwee en de appels op doucin onderstam staan. Er zijn echter enkele soorten, welke men liever niet op kwee veredelt, omdat ze anders of wel niet goed groeien, of omdat de vruchten een meer gemuskeerden of een meer zuren smaak aannemen. Het eerste is 't geval, met Bon Chretien William's, het tweede met William's Duchesse, Double Philippe, Marguerite Marillat e. m. a.

Leiboomen aan Muren.

Het aanplanten van leiboomen tegen muren kan niet genoeg worden aanbevolen. Als men in aanmerking neemt, dat door fruitweekers vaak muren en schuttingen worden gebouwd om daartegen vruchtboomen te planten, die dus de onkosten van aanleg en onderhoud ruimschoots moeten vergoeden, — dan is het te betreuren, dat van onze boerenwoningen nog zoo vele muren ongebruikt blijven. Laten we toch die verloren muurvlakten rentegevend maken, hetgeen met betrekkelijk weinig moeite kan verkregen worden.

Bovendien is het fruit van leiboomen veel mooier dan dat van hoogstammen of struiken. Het leiden en snoeien van leiboomen eischt wel eenige kennis, maar deze is gemakkelijk te verkrijgen door het volgen van een cursus in fruitteelt. Zie ook bladz. 413.

Maar al te vaak ziet men nog druiven aangeplant. Gewoonlijk beteekent de opbrengst niet veel, tenzij men een bij uitstek warmen zomer heeft. Bovendien eischen druiven heel veel werk (snoeien, aanbinden, rijpen, leiden, krenten der trossen, enz.) Indien al deze werkzaamheden goed werden uitgevoerd, dan zou de teelt nog wel eenigszins loonend zijn, maar meestal besteedt men er zooveel moeite niet aan en dan heeft zoo'n muur een heel stordig uiterlijk.

Ligt de muur geheel vrij, zoodat geen diefstal te wachten is, dan kunnen de boomen van anderen af vruchten dragen. Anders houde men eerst een stam van 1.80 M. hoogte.

Als de plaats aan den muur niet al te zandig en droog is, dan koopt men pereboomen, die geënt zijn op kwee, want die dragen veel vroeger. Groote boomen op een stam van ongeveer 2 M. moeten op wildeling peer veredeld zijn.

Alle muren zijn geschikt om met leiboomen beplant te worden, al zijn dan ook de Zuidmuren ver te verkiezen boven een Noordmuur. Bij het kiezen van de soorten moet men met de ligging der muren rekening houden. Laatrijpende peren plant men tegen Zuidmuren, minder laatrijpende alleen op het Oosten of Westen en de vroegrijpe alleen op het Noorden.

—0—

Ziehier een lijstje van eenige aanbevelenswaardige soorten.

A. Peren voor Zuidmuren.

Bergamotte d' Esperen	Jan.
Doyenné d' Hiver	Maart.
Beurré de Rance	Febr.
Beurré d' Hardenpont	Jan.
Passe Colmar	Jan.

B. Peren voor Oost- en Westmuren.

Marguerite Marillat	Sept.
Doyenné du Comice	Nov.
De Tongres	Nov.
Soldat Laboureur	Nov.
Beurré Diel	Dec.
Besi de Chaumontel	Dec.
Louise bonne d' Avranches	Oct.
Nouvelle Fulvie	Dec.

C. Peren voor Noordmuren.

Précoce de Trevoux	Aug.
Beurré Giffard	Juli-Aug.
Beurré de Mérode (Double Philippe)	Sept.
Beurré Hardy	Sept.
Bon Chretien Williams	Aug.

D. Perziken alleen tegen warme muren.

Amsden	Juli.
Alexander	Juli.
Rouge de Mai	Juli.
Grosse Mignonne hâtive	Aug.
Dubbele Montagne	Sept.

—0—

Wie van bijzondere groote vruchten houdt, kieze Beurré Clagueau, Calabasse Carafon, Souvenir du Congrès, Durondeau, Fondante de Charneux, Beurré Superfin, Beurré Diel, Marguerite Marillat, enz.

Sommige van de genoemde perensoorten lijden wel eens aan schurft, welke ziekte echter met Bordeauxsche pap goed te bestrijden is.

—0—

HET BEWAREN VAN APPELS EN PEREN.

Men bewaart ze het best in vorstvrije kamers, of droge kelders op het noorden. Veie leggen ze op zolder, maar dan liefst op krantenpapier en met krantenpapier bedekt. Vruchten liggen 't best in 't donker. Krantenpapier is beter tegen vorst dan veel andere bedekkingen.

Vruchtenrekken met uittrekborden, 10 c.M. van elkaar, zijn best voor fijn fruit. De appels legt men met den kelk naar beneden.

Afbeeldingen vindt men in Bleeker en de Greef »Appel en Peer« bl. 79 en 80. Grove vruchten kan men voorzichtig op hoopen schudden in droge, vorstvrije kelders. Sommige boeren bewaren appels in kuilen, gelijk de aardappels. Ze verliezen echter den smaak. Is de kuil eenmaal open gemaakt, dan gaan ze spoedig tot bederf over.

Algemeen sortiment voor geheel Nederland der Nederlandsche Pomologische Vereeniging.

PEREN.

Kroonboomen.

Noord-Hollandsche Suiker- peer = dubbele Fransche Suikerpeer.	Kleipeer = Wintersuikerpeer, Winterjan.
Maagdepeer.	Gieser Wildeman.
Beurré de Mérode = Double Philippe.	Pondspeer = Grattool. Winter Louwŷje. Kamperveen.

Bovendien of speciaal aanbevolen voor:

Utrecht, Gelderland en Overijssel.

Oonskinderpeer = Kruide- nierspeer.	Jodenpeer = Amsterdamsche suikerpeer, Blanke St. Ger- main, Louise Bonne de Dunhamel.
--	--

Zuid-Hollandsche Eilanden.

Oonskinderpeer (zie boven).	Drielsche Groene.
Jodenpeer (zie boven).	IJsbout.
Brederoodepeer.	Janbaasje.
Beurré Hardy.	Zeeuwsche Eilanden.
Groene Best de Chaumontel.	Jodenpeer (zie boven).
	Conseiller à la Cour.
Trosjespeer.	Westland.
	Safranaunpeer.
Boereengroentje.	Noord-Holland.
	Jodenpeer (zie boven).
Beurré Hardy.	Limburg.
Clapp's Favorite.	Herfstrietpeer.
Conseiller à la Cour.	Fondante de Charneux = Legipont.

Pyramiden, struiken of Clapp's Favorite.	Vollewindleiboomen.
Bon Chrétien Williams.	Louise Bonne d'Avranches.
Beurré d'Amalis.	Conseiller à la Cour.
Triomphe de Vienne.	De Tongres = Durandeau.
Beurré de Mérode = Double Philippe.	Beurré Clairgean.
Seigneur d'Esperen.	Soldat Laboureur.
Beurré Hardy.	Williams' Duchess = Pitmas- ton Duchess.
	Joséphine de Malines.

Leiboomen.

Westmuur:	Zuidmuur:
Louise Bonne d'Avranches.	Beurré d'Hardenpout.
Marguerite Marillat.	Nouvelle Fulvie.
Fondante de Charneux.	Beurré Diel.
Doyenné du Comice.	Passe Colman.
Duchesse d'Angoulême.	Passe Crassane.
Williams' Duchess = Pit- maston Duchess.	Olivier des sorres.
Beurré Diel.	Doyenné d'Alencon.
Beurré Dumont.	Doyenné d'Hiver.
Jules d'Airolles.	Winter Nelis.
	Bergamotte d'Esperen.

APPELS.

Kroonboomen.

Sterappel = Pomme de Coeur.	Zoete Campagner = Zoete Bellefleur in N.-Holland.
Schuttersreinnet.	Zoete Erngaarde.
Brabantische Bellefleur = zure Bellefleur.	Dubbele Goudreinnet = Rei- nette monstrueuse, Schoone van Boskoop.
Court Pendu.	

Pyramiden, struiken of vollewindleiboomen.

Charlemowski = Barowski.	Cox's Oranje pippeling.
Keizer Alexander.	Baumann's reinette.
Cox's Pomona.	Calvilles de Londres = Lon- don pippin.
Cellini.	Reinette d'or = Gele of blanke Kassel reinet.
Yellow Transparant = Trans- parante blanche, T. jaune.	Dubbele Goudreinnet = Rei- nette monstrueuse, Schoone van Boskoop.
The Queen.	Lane's Prince Albert.
Codlin Keswick.	
Princesse Noble.	
Ribston pippeling.	

Leiboomen.

Appels worden voor dit doel niet aanbevolen.

B. Kroonboomen.

Bovendien of speciaal aanbevolen voor:

Utrecht, Gelderland en Overijssel:

Present van Engeland. Zoete ribbeling.

Vlaamsche Schijveling.

Zuid-Hollandsche Eilanden:

Westlandsche Bellefleur = Present van Engeland.

Gelderlandsche Bellefleur.

Zure grauwe reinet. Godlin Keswick.

Zeeuwsche Eilanden:

Zoete Erveling = zoete Bellefleur in Zeeland, Roggezoet in N.-Holland.

Zure grauwe reinet.

Noord-Holland:

Rooide Tulpappel. Kandijzoet.

Westl. Bellefleur = Geldersche Bellefleur. Present van Engeland.

Zoete Erveling = zie boven. Zoete Veen.

Limburg:

Rambour Papelen.

Eisener Klumpke.

Aanbevolen: Handboek der Oefbouwkunde door A. C. Ide.
Uitgevers: A. W. Sijthof te Leiden.

Bij voorkeur koopt men voor zandgrond boomen, op zandgrond gekweekt. — Boomen, van geheel anderen grond afkomstig, spoelt men de wortels flink uit, vóór dat ze geplant worden.

Over het snoeien van leiboomen en piramiden.

In de eerste plaats wijzen wij er op, dat met peren in leiboomvorm moete muurversieringen te verkrijgen zijn. De boomen moeten dan echter in onbetispelijken vorm gekweekt zijn, vooral als snoer, palmet of palmet-candalaber. Bovendien moeten ze met zorg gesnoeid worden en mag vooral de zomersnoei niet worden vergeten.

Daarom volgen hier enkele aanwijzingen betreffende het snoeien van leiboomen en piramiden. Bij deze laatste mogen de gesteltakken zich niet splitsen en moeten zij een hoek van 45° maken met den stam. Iedere kring van takken behoort uit een vier-, vijf- of zestal te bestaan. Tusschen de verschillende kringen of gestellen is een afstand van pl. m. 35 c.M. De gesteltakken moeten over hun geheele lengte bekleed zijn met vruchthout, ter lengte van hoogstens 15 c.M. Wat gewoonlijk met den naam van piramide door de boomkwekers wordt aangeduid, is niet anders dan een struik.

Het vormen en snoeien van piramiden is meer het werk van liefhebbers en eischt heel wat tijd en kennis.

Bij het snoeien van piramiden en leiboomen onderscheiden we een zomer- en een wintersnoei. Hoofdzak is het, dat we aan de boomen niet meer laten groeien, dan voor den vorm van den boom en voor de vruchtbaarheid noodig is. Wanneer in den winter veel moet worden gesnoeid aan het vruchthout, dan is dit een bewijs, dat de boomen in den zomer zijn verwaarloosd.

De zomersnoei. Wie de overtollige scheuten in den zomer verwijderd, de te krachtig groeiende op de kroon terug snijdt en de gewone scheuten, zoodra ze zes à zeven ontwikkelde bladeren hebben, boven het zesde blad innijpt, heeft bij den wintersnoei weinig weg te snijden. Door den zomersnoei kunnen we den wasdom van de boomen regelen en behalve schoone, regelmatig met vruchthout bezette leiboomen of piramiden, ook goede vruchtknoppen krijgen of wat hetzelfde is: het zetten van bloemknoppen bevorderen.

De eerste nijping heeft plaats begin Juni, tegelijk met de scheutdunning. Zooals reeds gezegd is, nijpt men op zes à zeven bladeren, behalve de gulzige scheuten, die op de kroon of onmiddellijk boven het eerste ontwikkelde oog worden weggenomen. In den regel zal zich uit het bovenste oog

Centrale Guano Fabrieken ROTTERDAM.

De grootst mogelijke oogst verkrijgt men door het gebruik
van onze Kunstmeststoffen,
Superphosphaat,
Ammoniak Superphosphaat.

Voor Knoelgewassen is er niets beters dan onze:

Echte Peru Guano „LEEUW MERK”.
CONCURREERENDE PRIJZEN!

P. GEESINK,
ZOUTZIEDERIJ,
LEUR BIJ BREDA.

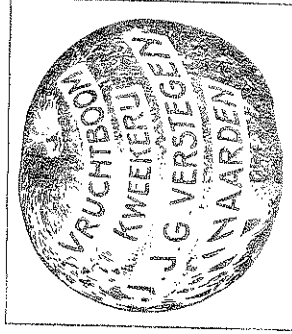
LANDBOUWZOUT
uitmend geschikt bij Veevoer en tot het tegengaan van
mond- en klauwzeer.

Verkrijgbaar in zakken van 50 kilo.

PRIMA KWALITEIT
WAGENSMEER

verkrijgbaar in tonnetjes van 7 $\frac{1}{2}$, 10, 12 $\frac{1}{2}$, 15, 20, 25 en
meer kilo's en in doosjes van 1 en 5 kilo, bussen van 2 en
4 kilo.

Geïllustreerde Prijscurant
op aanvraag verkrijgbaar.

Speciale opgaven voor groote leveringen.
Plannen voor aanleg.
Soortechtheid wordt gegarandeerd.

Electrische Installatiën

voor **LANDBOUWBEDRIJF**

volgens de voorschriften der Brandwaarborg-
Maatschappijen, met langdurige garantie.

Vraagt GRATIS inlichtingen bij de Firma

ROGIER, SMAGGHE & Co.

Electrotechnische fabriek en Installatiebureau,

Jan van Polanenkaade - Breda.

Uitstekende referenties.

Boomkweekerij WILHELMINA

§ DEURNE (N.-B.) §

Het beste adres voor het
aanleggen van VRUCHTEN-
TUINEN en BOOMGAARDEN

Geeft adviezen inzake Bemesting,
Verdelging van schadelijke Insec-
ten en Bestrijding van Ziekten.

Specialiteit in kunstmatige vor-
men als Piramiden, Snoeren, U-vor-
men, Palmetten, enz. enz.

Bij afname van enige beteekenis
zenden wij, desverlangd, een deskun-
dige, om tegen matige vergoeding den
aanleg of de planting te verrichten.

Twee kwalen, die de ontwikkeling van den landbouw tegenhouden.

I
Algemeen hoort men tegenwoordig zeggen, dat het den landbouwers goed gaat. Het vee is en blijft duur, de zuivelproducten vinden goeden aftek, en de oogst was de laatste jaren overvloedig.

Zelfs de meer eenvoudige zandboeren in Limburg en Noord-Brabant, die eenige jaren geleden een zwaren strijd om 't bestaan te voeren hadden, gaan meer en meer vooruit.

Men kan dat zoo aan alles zien.

Oude boerderijen worden afgebroken en flinke gebouwen met Westfaalsche en Hollandsche stallen verrijzen, zelfs in de eenvoudigste dorpjes van Peelland en Meijerij.

Maar niet alleen de landbouwers, ook de landarbeiders ondervinden dagelijks meer en meer de gevolgen van de betrekkelijke welvaart, waaronder de boeren leven.

Er zijn in de zandstreken reeds boerenknechten, die loonen van 200 à 250 gulden verdienen met den kost, terwijl een twintigtal jaren geleden het loon dezer dienstboden nauwelijks de helft bedroeg.

Over zulk een vooruitgang onder de landelijke bevolking mogen wij ons zeker van harte verheugen. En de goede God geve, dat die vooruitgang ook in de toekomst zal aanhouden.

Deze vooruitgang heeft echter ook zijne schaduwzijde; en 't is 't welbegrepen belang van den boer en zijn arbeider, dat wij hier even op die schaduwzijde de aandacht willen vestigen.

Er zijn namelijk in ons land verschillende streken, waar de landelijke bevolking geen verstandig gebruik weet te maken van de vermeerdering harer stoffelijke welvaart. Niet ten onrechte hoort men in vele streken klagen over de steeds toenemende genotzucht der arbeidende bevolking, terwijl het groot-doen van sommige landbouwers inderdaad een der hoofdkwalen van onzen tegenwoordigen tijd mag genoemd worden.

Zeker er is niets tegen in te brengen, dat de landbouwer of arbeider, wanneer 't hem goed gaat, uit zijn betere levensomstandigheden, voor zich en zijn kroost voordeel trekt; want zooals vroeger de landelijke bevolking er van leefde, was 't waarlijk al te treurig.

Dit neemt echter niet weg, dat ook hier grenzen in acht

Boomkwekerij, - - - Vruchtencultuur

van P. A. VAN DER GOOT

TUINARCHITECT, - ELST bij Arnhem

AANLEG VAN VRUCHTENTUINEN, TUINEN EN PARKEN

PRIJSCOURANT GRATIS OP AANVRAAG

ZuidNederlandsche
X Kolenmaatschappij
BREDA.

Intercommunaal Telefoon No. 313.

**Groothandel in Steenkolen, Anthraciet,
Cokes en Briketten.**

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN.

BUITEN-SYNDICAATKOLEN.

J. CHR. JONKERS,

Boom- en Rozenkweker. Lottum bij Venlo.

Biedt aan ALLE SOORTEN FRUITBOOMEN voor den boomgaard. ALLE SOORTEN STAM- EN STRUIKROZEN voor den tuin. ALLES 1ste KWALITEIT AAN CONCURREERENDE PRIJZEN. Vraagt prijsopgaaf.

Tot een bezoek aan mijne boom- en rozenkwekerijen wordt men beleeft uitgenoodigd.

XXXXVII

en deze eerst te zijner kennis komen, als de ziekelijke afwijkingen vergerd zijn.

Tijdelijk sluit men de ramen wel ter bestrijding van de vliegenplaag. Men kan daarvoor ook de ramen kalken. In den winter echter behoeft men nooit het licht te temperen. Ik noem hier de vliegenplaag, omdat deze meestal als argument wordt aangevoerd, als men op de donkere stallen wijst. Het grootste gedeelte van het jaar en wel juist als alle dieren op stal staan, geldt deze uitvlucht intusschen niet.

WARME STALLEN.

Men komt soms in stallen, waar het door ophooping van veel dieren in eene kleine ruimte zeer warm is. Niet alleen door de bedorven lucht, ook door de hooge temperatuur zijn de dieren loom en is de ademhaling versneld. Ook zijn de koeien zeer gevoelig en vermindert de melkopbrengst. Men heeft nagegaan, dat melkkoeien uit eene gewone omgeving in zeer warme stallen gebracht, 30 pct. in melkopbrengst verminderden.

Toch moet de stal voor melkvee vrij warm zijn, willen de dieren gezond blijven en de melkopbrengst groot zijn. Vaak is het noodig te zorgen, dat de warmtegraad gelijkmatig is, 's zomers weinig hooger dan 's winters. De beste temperatuur is 15°—17° Cels.

KOUDE STALLEN.

Op menige boerderij is de stal veel te koud. Als weinig dieren geplaatst zijn in een ruimen stal en vooral als deuren, vensters, muren en dak onvoldoende beschutting vormen in het koude jaargetijde, treft men wel temperaturen van 5°—10° C. aan. Wij wezen er reeds op, dat een stal met vochtige muren meestal koud is.

Is het koud in den stal, dan zal het lichaam meer warmte uitstralen en verliezen, dan in eene warme omgeving. Om nu het lichaam op de gewone warmte te houden, moet de lichaamswarmte weer worden aangevuld, hetwelk door opname van meer voeder bij eenzelfde melkopbrengst, of door vermindering van de melkopbrengst bij toediening van de gewone hoeveelheid voeder geschiedt. De boer zegt dan ook wel eens terecht: »de koude eet de koe het voeder uit het lijf». Koude stallen kosten den veehouder dus onnoodig geld.

Regeling der stalwarmte is noodig en kan gemakkelijk geschieden, met den thermometer. Het maar zoo op gevoel bepalen van den warmtegraad heeft weinig waarde, daar een-

PIERRE LOMBARTS, Zundert

Hofleverancier van H. M. de Koningin
HANDELSKEEKEN. Tel. No 4

Meermalen met goud en zilver bekroond.

Speciaal Culturen van DENNEN en Dennensoorten, Vrucht-
boomen, Coniferen, Rozen, Groenblijvende Planten, Plantsoenen
Sier- en Bloemstruiken, Sier- en Woudboomen enz. enz.

VRAAGT MIJNE GEILLUSTEERDE PRIJSCOURANT.

STOOM BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Perforeerinrichting, Stereotypieinrichting

Rasmussens & Sanders

-- voorheen J. L. MARTENS --

WEVERSTRAAT 17a, - ARNHEM

TELEPHOON INTERCOMMUNAAL 1573

Verzending naar alle plaatsen

Alle soorten Stroo, in geperste
Balen, levert per schip en wagon

K. R. BOERSEMA, Bedum

Telef. Interc. No. 1. " Prov. Groningen

LV

Bevloering.

Is de vloer niet waterdicht of is geen vloer aanwezig en zijn dus organische stoffen in den grond gezakt, dan moet de aarde een paar spit uitgegraven en goed rein zand ingebracht worden. Daarna worde een waterdichte vloer ingemetseld.

Elke potstal worde in een groepstal veranderd en zoo mogelijk zorge men, dat achter de groep een melk- of mestgang komt.

Uit den groepstal worde geregeld de mest verwijderd, tevens zorge men voor goede strooing; in een potstal is geregeld strooien natuurlijk zeer noodig.

Luchting.

Kunnen de ramen niet geopend worden of worden zij ver-groot — wat voor betere verlichting en luchting dikwijls noodig is — dan make men ze zoo, dat zij van boven open kunnen gaan.

Zijn te veel dieren in den stal geplaatst, dan verwijdere men de overtollige; is de stal te klein of blijkt het er benauwd, dampig, te warm of stinkend te zijn. dan moet op andere wijze voor doelmattige, soms voor kunstmatige luchting gezorgd worden. Men moet steeds zoo luchten, dat het in den stal niet tocht.

Warmtegraad.

In iederen stal hange men een thermometer, leze dezen geregeld af, en zorge, dat de temperatuur op 15° à 17° C. blijft. Door controle van den warmtegraad komen wij te weten of wij meer moeten luchten dan wel voor betere afsluiting der koude buitenlucht moeten zorgen.

Maatregelen tegen verspreiding van stof.

Als maatregelen, die tegen de verspreiding van stof in den stal moeten worden genomen, noem ik hier de volgende. De zolder zij goed gesloten, vertoone geene naden, waardoor het vuil kan vallen. Is geen zolder aanwezig, dan worde deze aangebracht, een zolder van balken of takkebessen mag niet blijven bestaan. Verder bezige men stofvrij strooisel en voeder.

Waar de koeien aan den dorschvloer staan, verdient het aanbeveling, om tijdens het dorschen of reinigen der granen,